

Данък върху добавената стойност в България – ползи, задължения и облекчаване на процедурите

Автор: Калоян Стайков
Редактор: д-р Десислава Николова

Дата: януари 2016 г.

Анализът е част от кампанията на ИПИ ["Бизнес без препятствия"](#)

Съкращения:

БНБ – Българска народна банка

ДДС – Данък върху добавената стойност

ЕС – Европейски съюз

ЕЦБ – Европейска централна банка

ЗДДС – Закон за данък върху добавената стойност

МВФ – Международен валутен фонд

НСИ – Национален статистически институт

ОИСР – Организация за икономическо сътрудничество и развитие

Съдържание

Увод.....	4
1. Процедура за регистриране по ЗДДС	6
2. Ползи от регистрацията по ЗДДС	7
3. Недостатъци от регистрацията по ЗДДС	8
4. Задължителен праг за регистрация по ЗДДС	9
4.1. Задължителен праг за регистрация в ЕС и добри практики	10
Изводи и препоръки.....	11

Увод

Един от основните приходоизточници в държавния бюджет на България е данъкът върху добавената стойност - средногодишно той допринася за около 31% от данъчните приходи в периода 2000-2014 г. Значимостта му нараства през последните години като в някои страни данъкът е от изключителна важност. Например, във [Франция](#) той формира над 50% от данъчните приходи през 2014 г. Статистиката за страните от ОИСР показва сериозен спад на приходите от корпоративни данъци за сметка на тези от ДДС. В страните от [ОИСР](#) средният дял на приходите от ДДС в данъчните приходи се увеличава от 12% през 60-те години на миналия век до 20% през 2012 г.

Първоначалната концепция за данъка е предложена от германския индустриалец д-р Вилхелм фон Сименс през 1918 г., но данъкът е въведен първо във Франция в началото на април 1954 г. В края на 60-те години на миналия век ДДС е въведен и в останалите пет страни членки на Европейската икономическа общност (Белгия, Италия, Западна Германия, Холандия и Люксембург).

Данъкът върху добавената стойност прилича на данък върху продажбите по това, че се плаща единствено от крайния потребител, тъй като по своята същност е данък върху потреблението. В същото време ДДС се различава от данъка върху продажбите по това, че се начислява и превежда към бюджета от всички компании по веригата на предлагането, докато данъкът върху продажбите се начислява и превежда към бюджета само веднъж – при покупка от крайния потребител. От гледна точка на потребителя това е данък върху крайната покупна цена. От гледна точка на търговеца това е данък единствено върху добавената от него стойност към материала, продукта или услугата.

Поради времето разминаване между внасянето на ДДС от търговец и покупката на стоките и услугите от крайния потребител, компаниите по веригата на предлагане реално са кредитори на държавата. Това е така поради естеството на данъка – той е дължим от крайния потребител, но компаниите по веригата на предлагане предварително са платили дължимия ДДС, тъй като той е включен в продажната цена на съответните им доставчици. За да се избегне тази допълнителна тежест върху частния сектор търговците имат право да възстановят целия или част от платения от тях данъчен кредит при определени условия.

Едно от условията е юридическите лица да са регистрирани за ДДС цели. За юридическите лица най-общо съществуват две възможности за регистрация – доброволна и задължителна, като втората се разделя на още няколко вида. Подробна информация за тези възможности и задължения може да бъде открита на интернет страницата на [НАП](#). В най-общия случай регистрацията по ЗДДС е задължителна за данъчно задължени лица с оборот от поне 50 000 лв. през последните 12 месеца.

Според чл. 3 от ЗДДС:

„Данъчно задължено лице е всяко лице, което извършва независима икономическа дейност, без значение от целите и резултатите от нея;

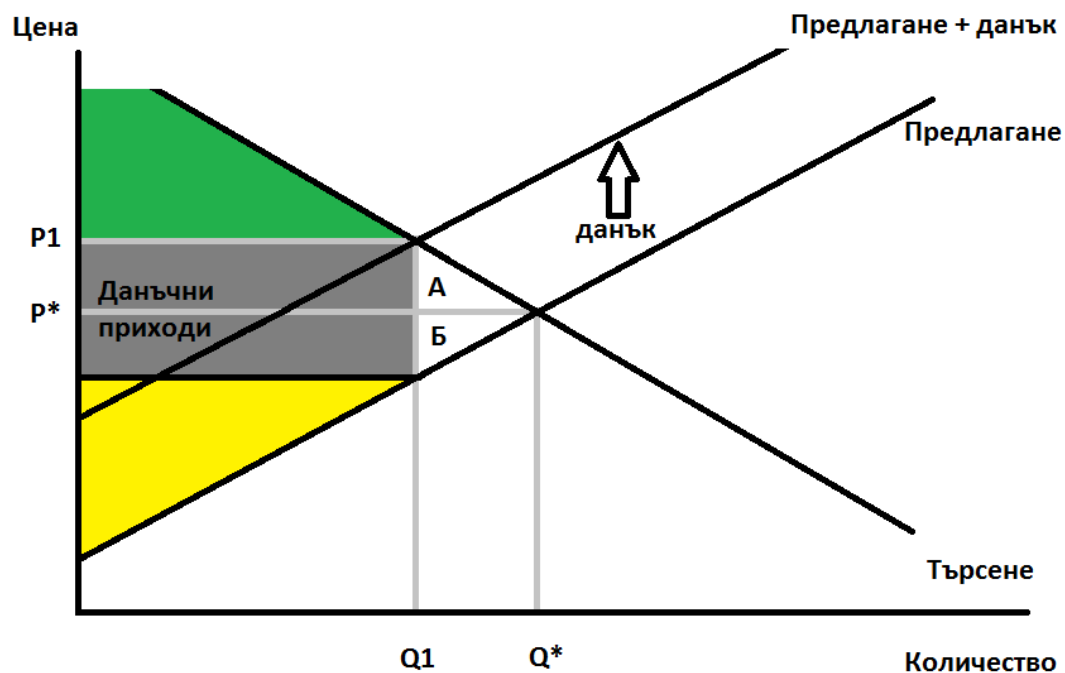
Независима икономическа дейност е дейността на производители, търговци и лица, предоставящи услуги, включително в областта на минното дело и селското стопанство, както и упражняването на свободна професия, включително на частен съдебен изпълнител и нотариус. Независима икономическа дейност е и всяка дейност, осъществявана редовно или по занятие срещу възнаграждение, включително експлоатацията на материално и нематериално имущество с цел получаване на редовен доход от него.”

С други думи, ЗДДС не прави разлика между физически и юридически лица, които извършват независима икономическа дейност.

ДДС, като всеки данък, изкривява пазарната среда, тъй като представлява намеса в пазарните взаимоотношения. В най-общия случай налагането на данък увеличава крайната цена на дадена стока или услуга, което води до по-ниското ѝ търсене. По този начин държавата изземва част от ползите за потребителите и производителите. Това е съпроводено и от загубата от икономическата неефективност на данъчното облагане (deadweight loss), която представлява безвъзвратно загубени ползи за потребителите и производителите, които не се трансформират в данъчни приходи за държавата (фигури А и Б на Графика 1).

Независимо от всичко това, данъците върху потреблението като ДДС се възприемат като по-добра алтернатива на прякото данъчно облагане, тъй като първите обезкуражават потреблението вместо производството. С други думи, непреките данъци създават негативен стимул за потребление, за разлика от преките, които създават отрицателни стимули за инвестиции и полагане на труд.

Графика 1: Загубата от икономическата неефективност (deadweight loss) на данъчното облагане представлява загубата за потребителите и производителите, представена от площта на фигурите А и Б

Източник: ИПИ

На този фон не трябва да се забравя основната роля, която бизнесът играе при събирането на ДДС. **Първо**, въвеждането на ДДС вместо данък върху продажбите създава възможности за повишена събираемост на данъка, тъй като отговорността и задължението за внасяне на данъка се разпределят върху всички данъчно задължени лица, а не само върху едно, което продава на крайния клиент. Въпреки това, положителните ефекти за бюджета по линия на

потенциално по-високата събираемост не са „безплатни“, тъй като са свързани с допълнителни административни разходи за всички търговци по веригата на предлагането. **Второ**, не трябва да се забравя, че това е данък върху потреблението, а не върху бизнеса, от което следва, че трябва да се полагат постоянни усилия за намаляване на административната тежест върху производителите и търговците. От години текат дебати на европейско ниво за намаляването на административната тежест от ДДС и един от резултатите е публикуваната [Зелена книга за бъдещето на ДДС – към по-проста, по-устойчива и по-ефикасна ДДС система](#).

Фокусът на настоящия доклад е насочен към идентифициране на административни тежести в настоящата система за ДДС регистрация в България, както и при възстановяването на данъчен кредит. Целта е да бъдат предложени мерки за облекчаване на работата както на бизнеса, така и на публичната администрация, намаляване на загубеното време и ресурси и подобряването на ефективността.

1. Процедура за регистриране по ЗДДС

Настоящият анализ се фокусира върху задължителната регистрация по ЗДДС при достигане на оборот от 50 000 лв. за последните 12 месеца.

Процедурата за регистрация при тази хипотеза изглежда сравнително проста – на електронната страница на НАП са обяснени обстоятелствата за регистрация и [процедурата](#): „Регистрацията се извършва като лицето, което е длъжно или има право да се регистрира, подаде в компетентната ТД на НАП заявление за регистрация по образец“. Към заявлението се прилагат:

- справка за облагаемия оборот по месеци за последните 12 месеца;
- справка за общата сума на облагаемите вътреобщностни придобивания (т.е. вноса от останалите страни членки на ЕС) за текущата година;
- декларация относно липсата на влязла в сила присъда или на образувано наказателно производство за престъпления против данъчната система.

Това, което на страницата не се посочва, е, че след като бъде представено заявлението с прилежащите документи от НАП ще изискат допълнителен списък с документи и писмени обяснения, за да регистрират компанията по ДДС. Допълнителните изисквания могат да бъдат за:

- ✓ документи, доказващи реалността на получените доставки (граждански и консултантски договори, договори за наем, нотариални актове за отдадените под наем имоти и други документи, доказващи извършените доставки);
- ✓ разплащателни документи за получени плащания;
- ✓ оборотна ведомост;
- ✓ месечни отчети и кратък отчет от електронен касов апарат с фискална памет.

Тези документи не изглеждат като някаква екзотика, нито са строго специфични за отделните компании и спокойно могат да бъдат изисквани заедно с подаването на заявлението. Други - като част от писмените обяснения, които могат да бъдат поискани допълнително, са излишни:

- декларация за произхода на средствата, с които фирмата осъществява дейността си – аванси, оборотни средства, средства на собственика и т.н.;
- информация относно счетоводното обслужване на фирмата – от кой и къде се извършва;
- информация за броя на заетите.

Необходимите документи и писмени обяснения могат да се изискат заедно със заявлението, което не е свързано с допълнителни разходи и работа на администрацията, а единствено с промяна на текстовете в Правилника за приложение на Закона за данък върху добавената стойност. Заедно с това трябва да се приложи на практика изискването на документи по служебен път, като например декларацията относно липсата на влязла в сила присъда или на образувано наказателно производство за престъпления против данъчната система. Други документи като информация за счетоводното обслужване на фирмата или броя наети лица трябва да отпаднат.

С изготвянето на по-пълен списък с документи, които се представят с първоначалното заявление, и с паралелното премахване на някои излишни документи ще се освободи допълнително време на бизнеса и администрацията, което ще позволи намаляването на срока за регистрация по ДДС. В момента НАП разполага със седем дни за проверка на основанието за регистрация, т.е. на представените документи, в което време данъчно задълженото лице трябва да представи допълнително изискваните документи. След тези седем дни, НАП има още седем дни, за да издаде акт или мотивирано да откаже да регистрира компанията, т.е. общо 14 дни. На практика обаче всичко това става по-бързо, което позволява срокът да бъде намален.

Ефектът за бизнеса от по-ясните документални изисквания, служебната обмяна на документи, отпадането на някои изисквания и съкращаването на срока ще бъде повече предвидимост и по-малко разходи и загубено време. За НАП това би означавало освобождаване на административен ресурс и по-ефективни административни услуги.

Друга мярка в същата посока – намаляване на времето за регистрация, е подаването на документите по електронен път. НАП и в момента предлага такава услуга, но няма публична информация за нейната използваемост. От годишния отчет на агенцията става ясно, че 99,9% от подадените данъчни декларации по Закона за данък върху добавената стойност са обработени по електронен път. Същият резултат може да се постигне и при регистрацията, ако бъдат приложени следните стъпки:

- Ясни изисквания за необходимите документи и изискване на допълнителни документи само по изключение;
- Служебно изискване на всички документи, за които това е възможно;
- Създаване на полезни и лесни за използване електронни услуги.

Тези стъпки ще доведат по естествен начин до допълнително свиване на времето за регистрация, което и сега на практика е по-кратко от законово определените 14 дни.

2. Ползи от регистрацията по ЗДДС

Най-голямото предимство на регистрацията по ЗДДС е възможността за възстановяване на данъчен кредит. Регистрацията по ЗДДС не отменя задължението за внасянето на ДДС от всеки търговец по веригата на предлагането, но позволява заплатеният данък за стоки и услуги да бъде частично или цялостно възстановен. Едно от условията за това е стоките и услугите да са

придобити от регистрирани по ЗДДС лица, т.е. не е възможно възстановяване на данъчен кредит за стоки и услуги, получени от търговец, който не е регистриран по ЗДДС. На практика това означава, че регистрирана по ЗДДС компания има възможност да намали разходите си с размера на възстановения данъчен кредит, което ѝ дава конкурентно предимство в сравнение с компания, която не е регистрирана и съответно има по-високи разходи.

Горното предимство е относително, тъй като зависи от добавената стойност от съответния търговец, която се изразява в неговите разходи за заплати и възнаграждения и печалбата му. За търговци, при които разходите за заплати и оперативната печалба представляват сравнително малък дял от общите разходи, предимството е по-голямо в сравнение с такива, при които делът на разходите за заплати и оперативната печалба е по-голям от общия разход.

Регистрацията по ЗДДС води и до някои косвени ползи за търговците, тъй като освен право на възстановяване на данъчен кредит, регистрираните лица имат и задължения, изпълнението на които е показателно за надеждност и стабилност. Например регистрираните по ЗДДС лица са длъжни да водят подробна счетоводна отчетност и множество специални регистри. Такива регистри са:

- дневник на покупките;
- дневник на продажбите;
- регистър на стоките, транспортирани до регистрираното лице от друга държава членка от лице, което е регистрирано по ДДС в нея;
- регистър на стоките, които се изпращат временно в друга държава членка и които се получават временно от друга държава членка;
- регистър на вътреобщностните доставки на нови превозни средства.

Освен това, регистрираните по ЗДДС лица са длъжни всеки месец да подават справки-декларации, за които са необходими точни счетоводни сметки. При нарушения на законовите изисквания са предвидени административни наказания, принудителни административни мерки, принудителна дерегистрация и наказания по Наказателния кодекс.

Всичко това може да бъде индикатор за търговските партньори на регистрираното по ЗДДС лице за професионално и редовно водене на счетоводството и търговските книги, което създава добра репутация.

3. Недостатъци на регистрацията по ЗДДС

Независимо от предимствата, които регистрацията по ЗДДС предоставя, тя е свързана и с немалко недостатъци, които включват:

- Поддържане на множество специални регистри;
- Задължение за ежемесечно подаване на справки-декларации;
- Задължение за ежемесечно подаване на VIES¹-декларации;

¹ Value Added Tax Information Exchange System – необходима е при наличие на доставки на стоки и услуги между страните в ЕС

- Задължение за внасяне на дължимия данък в срока за подаване на справки-декларациите;
- Редовни данъчни проверки и ревизии от НАП.

Това естествено води до необходимостта от назначаване на професионален счетоводител. **Регулярните** данъчни проверки и ревизиите от НАП водят и до немалка загуба на време. Тези разходи допълнително могат да се увеличат, ако някои от законовите срокове не бъде спазен, което може да доведе до глоба/имуществена санкция в размер на 500 до 10 000 лв. и дори до запечатване на обекта за срок до един месец. Към тях трябва да се добави и рискът от принудителна дерегистрация, която води до две негативни последствия: 1) невъзможност за повторна регистрация в следващите 24 месеца и 2) незабавно задължение за заплащане на възстановения данъчен кредит за придобитите дълготрайни материални активи през периода на регистрацията.

Регистрацията по ЗДДС води и до задължение за начисляване на данъка върху добавената стойност от съответния търговец, което, при равни други условия, повишава крайната цена на стоката или услугата в сравнение с хипотезата, в която съответният търговец не е регистриран. Този недостатък е относителен и зависи основно от дела на разходите за заплати и оперативната печалба в общите разходи – когато този дял е висок, търговецът би предпочел да не се регистрира по ЗДДС, а когато е нисък, предпочитаният вариант е да се регистрира.

4. Задължителен праг за регистрация по ЗДДС

Предвид загубата от икономическата неефективност на данъчното облагане, за която вече стана въпрос, допълнителните разходи на бизнеса, свързани с регистрацията по ЗДДС и задължителния ѝ характер след преминаване на 50 000 лв. оборот за последните 12 месеца, данъчната администрация следва да прави периодични анализи на ползите от данъка и разходите по неговото администриране. Ако ползите от събирането на данъка, които се равняват на разликата между постъпленията от него и разходите по администрирането му, са по-ниски от разходите на бизнеса, които се изразяват в допълнителните разходи и загубено време за счетоводни услуги, следва да се предложат мерки за повишаване на ползите и намаляването на разходите.

Законът за данък върху добавената стойност влиза в сила от 01 април 1994 г. и в него заляга задължителната регистрация на компании с оборот над 75 000 000 неденоминирани лева². Логиката при избора на споменатия праг за регистрация е била следната: оценка на административния капацитет на данъчната администрация и избирането на такъв праг, който би довел до регистрирането на такъв брой фирми, които приходната администрация може да администрира. За да се постави изборът на праг в перспектива, могат да се използват изчисленията на ЕК и ЕЦБ по данни на Евростат за [БВП през 1994 г.](#) в текущи цени, който се равнява на 525,55 млн. лева. Следователно всички компании с оборот над 0,014%³ от БВП са били задължени да се регистрират по ЗДДС.

Закон за изменение и допълнение на ЗДДС намалява прага за задължителна регистрация от 75 000 лв. на 50 000 лева от началото на 2003 г. Едно възможно обяснение е повишаването на капацитета на приходната агенция за администриране на по-голям брой данъчно задължени

² В средата на 1999 г. левът е деноминиран в съотношение 1000:1, т.е. прагът от 75 000 000 лв. се превръща в 75 000 лева.

³ 75 000/525 550 000 = 14/100 000

лица. Подобно обяснение звучи несериозно, тъй като броят на регистрираните по ЗДДС лица се увеличава по естествен начин, т.е. без да е необходимо понижаване на прага, заради ръста на икономиката. Докато през 1994 г. БВП в страната е 525,55 млн. лв., то през 2003 г. той е 35,8 млрд. лв. С други думи, през 1994 г. задължителната регистрация обхваща компании с оборот от 0,014% от БВП, докато през 2003 г. обхваща компании с оборот от около 0,00014% от БВП или около 100 пъти по-нисък относителен оборот. Ако прагът беше запазен на 75 000 лв., относителният дял би бил 0,00021% или „само“ около 70 пъти по-нисък, т.е. приходната агенция така или иначе би била натоварена с администрирането на по-голям брой данъчно задължени лица в сравнение с 1994 г. Ситуацията е още по-фрапираща през 2014 г., когато БВП по текущи цени по данни на НСИ е 82,1 млрд. лв., а относителният оборот за задължителна регистрация е 50 000 лв. и представлява 0,00006% от БВП или около 3,5 пъти по-нисък в сравнение с 2003 г.

Най-ранните публикувани данни за броя на регистрираните по ЗДДС лица са от [2007 г.](#), когато те са 141 893, но няма информация за броя на компаниите със задължителна регистрация в резултат на постигнат оборот от поне 50 000 лв. за период от 12 месеца. През [2014 г.](#) броят на регистрираните по ЗДДС лица вече е 249 580, което е увеличение от 1,75 пъти за седем години. На фона на огромния ръст на регистрираните по ЗДДС лица както в сравнение с 1994 г., така и в сравнение с 2007 г., редно е администрацията отново да се върне към основополагащия въпрос колко данъчно задължени лица може да администрира.

4.1. Задължителен праг за регистрация в ЕС и добри практики

Действащите разпоредби относно прилагането на ДДС в отделните страни членки на ЕС варират по отношение на ставките, на прилаганите намалени ставки за определени стоки и услуги и на минималния праг за оборот, преминаването на който води до задължителна регистрация.

- [Минималният праг](#) варира между 0 лв. в страни като Испания, Холандия и Швеция и 223 741⁴ лв. във Великобритания, като медианният праг е значително по-нисък – 59 011 лв.
- Праговете за регистрация в страните членки на ЕС са значително по-ниски в сравнение със страни извън ЕС. Така например прагът в Австралия е 92 898 лв., Сингапур – 1 238 420 лв., Индия – 5 248 780, Нова Зеландия – 67 176 лв.⁵

[Изследване на МВФ](#), на база придобития опит от въвеждането на ДДС в 37 страни показва, че нормативната рамка в ЕС е далеч от добрите практики както по отношение на прага за регистрация, така и по отношение на данъчната база и ставките. При липсата на административни разходи, свързани с регистрацията и спазването на законовите изисквания, които бяха описани по-горе, най-ефективният праг би бил 0 лв. За съжаление, такива разходи съществуват и е необходимо да се намери баланс между ползите и разходите от определянето на праг за регистрация. Опитът на фонда показва, че едно практическо правило, което може да се използва при определянето на прага, е той да е такъв, че спестените административни разходи да са равни на загубените приходи. С други думи, прагът трябва да е такъв, че загубените бюджетни приходи да бъдат компенсирани от по-ниски административни разходи в същия размер.

⁴ Прагът е 114 397 евро, при курс от 1,95583 лв. за 1 евро

⁵ Данните са от доклад на KPMG за 2015 г. - <https://www.kpmg.com/Global/en/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/Documents/2015-asia-pacific-indirect-tax-country-guide.pdf>, използвани са обменните курсове на БНБ към **28.08.2015 г.**

Независимо че това може и да изглежда неинтуитивно, логиката зад предложението е, че в повечето страни основната част от приходите от ДДС са концентрирани в малко на брой сравнително големи компании. Фокусирането на данъчните администрации именно върху тях е значително по-ефективният подход в сравнение с разсейването на административния капацитет, обясняват от фонда. Въпреки това много страни се съпротивляват срещу този подход под претекст, че изключването на по-малките компании не е честно или че увеличаването на броя на фирмите ще доведе до повече приходи. Опитът на МВФ показва, че в повече случаи ползите от фокусирането върху сравнително малко на брой големи данъкоплатци са значително по-големи от притесненията за неравно третиране или потенциална загуба на приходи.

МВФ предлага и най-общи насоки за оптимизиране на ДДС политиката, които включват:

- Използване на единна ставка, по възможност без изключения;
- Широка облагаема база с минимални изключения;
- Сравнително висок праг за регистрация, без изключения.

Изводи и препоръки

В обобщение може да се каже, че ДДС е особен данък. Като всеки друг данък той изкривява пазарната среда, тъй като представлява намеса в пазарните взаимоотношения и създава загуба от икономическата неефективност на данъчното облагане (deadweight loss), която представлява безвъзвратно загубени ползи за потребителите и производителите, които не се трансформират в данъчни приходи за държавата. Затова свързаното с него законодателство и администриране трябва да са възможно най-ефективни, за да се осигури минимизиране на икономическите загуби от налагането му.

Заедно с това трябва да се има предвид, че ДДС се различава от другите данъци по няколко особености. На първо място данъкът отнежда активна роля на икономическите субекти, каквато не биха имали при наличието на данък върху продажбите. Това води до повече бюджетни приходи, тъй като всички регистрирани лица по ЗДДС по веригата на предлагането са отговорни както за внасянето му, така и при установяване на нарушения.

Данъкът има и косвен ефект за изсветляване на икономиката, тъй като регистрираните по ЗДДС лица могат да възстановят част или целия данъчен кредит, което стимулира икономическите субекти да се регистрират и се ангажират да изпращат счетоводна информация до НАП и да са редовен обект на данъчни инспекции и ревизии. Възстановяването на данъчен кредит става единствено при покупка на стоки и услуги от други лица, които са регистрирани, което създава чисто пазарен механизъм, който насърчава регистрациите.

В идеален свят, където административните разходи, свързани с регистрацията по ЗДДС, са нулеви, задължителната регистрация по ЗДДС би обхванала всички производители и търговци. За да се справят с изискванията за подаване на информация, данъчните проверки и ревизиите пазарните участници генерират допълнителни разходи на средства и време, които водят до влошаване на конкурентоспособността им. Освен това не трябва да се забравя, че това е данък върху потреблението, а не върху бизнеса и като такъв трябва да генерира възможно най-ниски допълнителни административни разходи за производителите и търговците. Поради тази причина от години текат дебати на европейско ниво за намаляването на административната тежест от ДДС и един от резултатите е публикуваната [Зелена книга за бъдещето на ДДС – към по-проста, по-устойчива и по-ефикасна ДДС система](#).

През 2013 г. в България извършват дейност 377 383 нефинансови предприятия по данни на НСИ, а регистрираните по ЗДДС лица са 241 780 по данни на НАП. С други думи около 2/3 от нефинансовите компании са регистрирани по ЗДДС⁶, като над 92% от нефинансовите компании са микропредприятия с под 9 заети лица в тях. Това създава огромно допълнително административно бреме за микро, малкия и среден бизнес, който през 2013 г. формира 99,8% от всички нефинансови предприятия. Това е повече от достатъчна предпоставка за полагане на постоянни усилия за намаляването на тази тежест и усъвършенстването на данъчните услуги в страната.

Нещо повече, регистрацията по ЗДДС и възстановяването на данъчен кредит не води до еднакви ползи за всички компании. Например за компании с относително висок дял на разходите за заплати и оперативна печалба от общите разходи и съответно висока добавена стойност би било по-изгодно да не се регистрират по ЗДДС. Това се дължи на факта, че възстановеният данъчен кредит намалява разходите на търговеца, но това не води до предлагане на по-конкурентна цена, тъй като той е задължен да начисли данък върху своята добавена стойност.

Предвид разнопосочните ефекти от регистрацията по ЗДДС върху различните компании, липсата на промяна от години в прага за регистрацията и затрупването на данъчната администрация с все повече компании за администриране, е необходимо да се предприемат мерки за промяна в условията за задължителна регистрацията. Промените няма да навредят на компаниите или пазара, тъй като в закона има възможност и за доброволна регистрацията, от която може да се възползва всеки търговец, който отговаря на условията. Предвид направения анализ, могат да се препоръчат следните промени:

Промени в процедурата за регистрацията по ЗДДС:

- Публикуване на ясни и изчерпателни изисквания за необходимите документи - допълнително изискване на документи трябва да е само по изключение;
- Премахване на част от изискваните заявления като:
 - декларация за произхода на средствата, с които фирмата осъществява дейността си – аванси, оборотни средства, средства на собственика и т.н.;
 - информацията относно счетоводното обслужване на фирмата – от кой и къде се извършва;
 - информация за броя на заетите.
- Служебно изискване на всички документи, за които това е възможно;
- Създаване на лесни за използване електронни услуги;
- Намаляване на законовия срок за регистрацията от 14 дни на 8 дни.

Резултатът ще бъде по-малко разходи и загубено време за бизнеса и освобождаване на административен капацитет в приходната администрация.

Конкретни стъпки за промяна на задължителния праг за регистрацията по ЗДДС:

- Изготвяне и публикуване на анализ на разходите за администриране – средства (за персонал, сгради и т.н.) за администриране на ДДС, включително:
 - данъчни инспекции;

⁶ Изчислението е условно, но индикативно за големия обхват на задължението за регистрацията.

- ревизии;
- Изготвяне и публикуване на анализ за ползите и разходите от промяна на задължителния праг на съответно 100 000 лв., 150 000 лв., 200 000 лева, включително:
 - оценка на потенциалната загуба на приходи за бюджета;
 - потенциален брой и профил на търговците, които биха се дерегистрирали⁷;
 - ползи за бизнеса от спестени разходи;
 - ползи за администрацията под формата на освобождаване на ресурси за други дейности.

На база на горните анализи да се изготвят:

- Предложения за промяна на задължителния праг за регистрация по ЗДДС;
- Мерки за облекчаване на малките компании, например подаване на справки-декларации, съответно данъчни проверки, на три или шест месеца вместо ежемесечно;
- Определяне на минимален праг на данъчен кредит за възстановяване, под който провеждането на данъчна проверка е нерентабилно, тъй като разходите за нея са по-високи от размера на възстановените средства.

Резултатът ще бъде по-малко разходи за малките компании и освобождаване на човешки ресурс в администрацията.

С цел подобряване на административния капацитет, постигане на по-ясни административни процедури и повишаване на ефективността, може да се препоръча следното:

- Разписване на ясна процедура за провеждане на данъчни проверки с цел възстановяване на данъчен кредит, което ще позволи както повече предвидимост за частния сектор, така и ускоряване на самата проверка;
- Изготвяне на ускорени процедури за коректни платци и компании, търгуващи със стоки и услуги с нисък фискален риск;
- Повишаване на ефективността на данъчната администрация чрез насочване на освободения ресурс от горе предложените мерки към проверки и ревизии в сектори, компании и стоки/услуги с висок фискален риск;
- Повишаване на административния капацитет, включително промяна на отношението на инспекторите към проверяваните лица и по-висока ефективност на проверките;
- Правилното моделиране на предлаганите услуги, в чиито център трябва да е клиентът – бизнесът, а не администрацията.

Част от предлаганите промени могат да се приложат незабавно, тъй като зависят в голяма степен от промяна на нормативни текстове и не са свързани с допълнителни разходи или натовареност за администрацията. Изготвянето на анализите и предлагането на мерки за подобряване на работата между бизнеса и данъчната администрация може да бъде направено

⁷ Необходима е прогнозна оценка на база на техните контрагенти – ако голяма част от тях също са регистрирани, вероятността за дерегистрация е ниска, а ако делът им е малък – висока.

в срок от три месеца, а промените да влязат в сила от средата на 2016 г. Повишаването на административния капацитет е средносрочна и дългосрочна цел, за която са необходими постоянство и воля. Ползите от предложените промени са насочени както към бизнеса – по-малко загубени средства и време за справяне с административни изисквания, така и към администрацията – облекчаване на натовареността и повишаване на ефективността.